

Szerkesztői iroda:
A lap szellemi részét
illető közlemények
Vaday József-hez inté-
zendők Békésre.

Kéziratok nem adatnak
vissza.

Hirdetéseket elfogadhat-
mely jövedelmei jövedelmei-
détől irgalm.

BÉKÉSI HIRLAP

Megjelenik hetenként egyszer: szombaton.

Kiadóhivatal:

Előfizetések és hirde-
tések a szerkesztőhöz.
is intézhetők.

Előfizetési árak:

Egész évre... 4 frt. 40
Félévre... 2 „ 20
Negyedévre 1 „ 10
Egyes szám ára 8 kr.

A polgári házasság.

Messze kiható fontosságu esemény az, hogy a minisztertanács Szilágyi Dezső indítványára elvileg elfogadta a kötelező polgári házasságot.

Mert ha általánvéve polgári házasságról szólnunk, ez alatt többféle intézményt lehet érteni. Ilyen p. o. az úgynevezett szükségbeli polgári házasság, amelynél a telek elsőben is a paphoz vannak utalva, s csak ha ez az esketést megtagadná: az esetben köti meg polgári hatóság a házasságot. Ez van behozva az osztrák tartományokban. Van aztán fakultatív polgári házasság pl. Angolországban, a hol a házasság felek szövetsége akár a pap, akár a polgári házasság előtt kötött: érvényesnek tekintetik. Mindezekről lényegileg különbözik az a polgári házasság, mely pl. Franciaországban érvényben áll, melynek behozatala esetén nálunk is feltétlenül kötelesek a házaspárok polgári hatóság előtt kötni meg a szövetséget.

Miért látják szükségesnek kiváló állampolitikusok a kötelező polgári házasság behozatalát nálunk s miért látták azt kiváló műveltségű európai államok behozni és fenntartani, ezen kérdés foglalkoztatja most a jogi szak-közönséget, melyek kivétel nélkül a kötelező polgári házasság behozatala mellett foglalnak állást, sőt az állam és egyház közti viszony rendezésének egyedüli érvényes faktorát tekintik abban.

A házasság ma nálunk tényleg olyan kötelék, melyet az egyház köt, de nem az egyház véd, nem az egyház rendez, minthogy az egyháznak

ma már a társadalomra ilyen befolyása és intézkedési joga nincsen, nem lévén kezében az eszköz, mely által a házasságok rendezése a gyakorlati életben kivethető. Az egyháznak közvetlenül érvényesíthető intézkedései mögött is mindig ott áll támogató hatalomképen az állam a közgazgatási hatóságok személyében.

Majdnem azt mondhatnók, hogy az egyház ma a házasságot, mint elméleti szövetséget vezeti, s a házaspárok összeadása az egyedüli aktus, melyet közvetlen gyakorlatiassággal érvényesít.

Ezért történik aztán meg, hogy a házasságok rendezésénél olykor egymással egészen ellentétben álló intézkedések törvényes alapon kivihetők, mely állapot bizonyára ugy az egyháznak, mint az államnak sok bajt és kellemetlenséget okoz.

Minő bizonytalanság és zűrzavar fordul elő olykor a házasság felbontásánál, vagy rendezésénél, azt az ügyvédek tudnák megmondani, akik olykor maguk sem tudnak kibontakozni azon s-okból, melyek sokszor nemcsak többféle módon magyarázhatók, hanem megcsúsznak egészen más eljárásnak szolgálhatnak alapul, mint az ember egyelőre fölvehetné.

A minisztertanács megállapodása után remélhető-e, hogy az országgyűlés komolyan fog foglalkozni a kötelező polgári házasság kérdésével — erre határozottan igent lehet mondani; — hogy azonban nálunk minden átmenet nélkül, egykönnyen és egyhamar kivihető lesz-e még az országgyűlésen is annak keresztülvitele: erre már a jövő fog felelni.

Népünk a polgári házasság lényegéről — az intelligens elemektől eltekintve — fogalommal is alig bír, nemhogy annak az állampolitikusok által megállapított nagyszámú előnyeiről tiszta véleményt tudna alkotni.

A kivétel másik nagy akadálya az volna, hogy a polgári házasságot maga az egyház sem óhajtván: aligha tesz valamit arra nézve, hogy a nép annak előnyeiről felvilágosítást nyerjen. Már pedig bizonyos, hogy a szöveg tekintélye és a nép legalsóbb rétegébe beható befolyása figyelembevétele nélkül az ilyen dolgot előkészíteni nagyon bajos.

Nem mondjuk és nem is hisszük ugyan, hogy az egyházak egy meghozott állami törvénynek nyugodt és pontos végrehajtását előmozdítani megtagadnák, mert ez utóvégre is nem lehetséges, tény azonban, hogy jó akarral nagyon sokat tehetnének a közszellemben szükséges változás elősegítésére, s azért megvagyunk győződve, hogy az erkölcsi sikerre nézve Szilágyi indítványához a kathedrák járulhatnának legtöbbit.

Ennyi az, amit a dolog társadalmi oldalához szólhatunk. A többi politikai kérdés, melynek taglalása nem mi reánk tartozik.

Az bizonyos, hogy a polgári házasság kérdését a parlament folyó évi tárgyai közt egyike lesz a legérdekesebbeknek, s az is bizonyos, hogy társadalmi tekintetben roppant átalakulást fog előidézni ugy a lelkekben, mint az össz gondolkodásban.

Népünk, amely nem is képzelt házasságot pap nélkül, egyszerre azt

„Békésmegyei Közlöny” tárcája.

Makáma.

Egy bacillus önéletrajta.

Hogy Koch kochojt, mindenki tudja. — Bánja kutya! — En nála nélkül is megéltem — S mért nem!? — Annyit mégis elismerek: — Derék gyerek! — Már hogy reklamot csapni tud. — Ami különben nem rosz ut. — Híve névvel kelnéi hogyha vágyol — Rejtélyéről bomlik a fától — Ennyit határozottan állítok! — S most termelik a doktorok — A nemzetségem. — Egyéb se' kellett nekem! — Most már nem feletem! Emlékem nem vész nekem! . . .

Különbem azt, hogy engemet — Nem doktor termelt: — Kinyilatkoztatom! — Ősi rajah családból származom. — S házám? — Anám! — Egész Hindosztán ismeri fajom. — Egy göthüs herczeg volt első tanyám . . . — Szegény anyám! . . . — E dögebe' ott veszteti!

Soká hánykódtam a világban — Más más helyen felítve sátram. — Ügyem volt sok nyafit emberrel — Apolt a gyáva szám szerinti szerrel. — Spanyol, olasz, német gyomorba' — Nem estem sehol nagy nyomorba' — Békésben volt csak komiszabb kalandom — Elmondom. — Egyik vigécz rongyos fuszeklíjén — kerültem a Körös partjára én — Szép ágy, jó ágy, panaszra nincs okom — A Gan-

gesben sem volt jobb otthonom — Hanem a búz, az kérem majd megölt — Az élők közül majdnem kitorölt — S a kis zsílipen ha nem sikerül — Rövid nap alatt juthatni belül — A „Fekete Körös pompás ölebe — Lett volna életemnek vége! — De itt pompás lakra találván — S körutat téve új hazamba. — Megnősülék — Hogyan? — S mikép? — Egy benszülött család körébe — Lett legény-ségemnek vége. — Egy pár óra mulva feleségem — Pár száz gyerekekkel ajándékozott meg engem. — Szomoruan hatott — Rám, hogy ezek nagy része már halott. — A hűs idő sokat elpusztított — Mást a gümökör és a bélhurut. — Elhunyt a nőm is — Járvány ragadta tőlem el őt is! — Első fiamra hagyva hozományát — Elhagytam ezt a balsorsnak tanyáját. — Reálán jó — Boldogabb idő — Kivált ha jövő szezonunk alatt — A jó tanyá mint most van: ugy marad.

Szél szárnya vitt, magam se' tudtam merre — Csak egyszer a Kettős Körös mederbe — Lelem magam — S Szegedre vitt utam — Csak egy futam —

Végre jutottam egy bakába — Ez megivott a kába. — Megállj csak! mondom — Malörömet terajtd pótolom. — Nem láttam ugy se' még magyar bakát — Mint viseli magát?! — Ezer lapát! — Ugy tett, mint egy pagát! — Ugrott velem egy kurta boltba — Spiritus, paprikát kért nyomba. — Bolondul állta gyomra — De nékem szólni kelle nyomba! — S

ugy megviselt ez ostoba vicez. — Hogyha jó sorsom a barakkba nem visz: — Elpusztulok — Mint egy tulok. — E néppel nem lehet komázni — De kezdek is már köztük fájni — Az ősi honba! — Felüdülnöm ott kell! — Bolondot üz belőlem már a

Rotker.

„Ő” érte.

— P. Dú Chateau. —

Egy érdekes régi legenda elmondja, hogy Ádám és Éva, miután engedetlenségük által magukra vonták az Ur haragját s kiutasították a paradicsomból, könnyes szemekkel, kétségbeesett kiabálás közt lötöttak futottak, hátuk megett az anygallal, mely kifelé kergette, őket — mig végre megtalálták az ajtót, melynek hátuk megett örökre be kelle zárulnia.

Az angyal ugyan épen hátuk megett ment a lángoló pallossal, de Évának mégis sikerült menetközben elcsenni egy citromot s a kőtenyében (?) elrejtteni. Mikor aztán egy jó futamatnyira voltak a paradicsomtól Éva daczosan visszakiáltott: „Vizsem ám a citromot s a föld legszebb táján fogom annak magvát elültetni!”

Azonban nagyon sokáig kelle bolyongania, s csak nagy idő mulva talált olyan tájakra, melyen méltónak találta elvetni a lopott gyümölcs magvát.

veszi észre, hogy pap előtt köthet ugyan házasságot, de az a törvény előtt nem érvényes, ha a polgári házasság előtt is meg nem kötött. Ez valóban gondolkodóba fogja ejteni. Azért felette szükséges, hogy tárgyaljuk a dolgot, beszéljünk arról és igyekezzünk a szükséges felvilágosítást megadva, az átmenetet előkészíteni, mert ha a kötelező polgári házasság az országgyűlésen is elfogadjatik, amire számítani lehet, s törvényerőre lép: akkor átmenet nem lesz, hanem valószínűleg egy kitűzött határnapon érvénybe lép az új törvény, melynek hatásával csak azután fogunk megismernkedni.

Annai bizonyos, hogy a törvény életbelépte előtti hónapokon sok dolguk lesz a papoknak. Tömegek pár fog igyekezni, hogy a régi jó mód szerint, az oklézsia szertartásai közt léphessen törvényes frigyre, melyet ugy megszokott, melyet egyedüli helyes módnak tartott. Idővel aztán meggyőződik felőle, hogy a haszna egy mindenkinek. Sőt jobb a hatalmasabb és mindig intézkedési joggal bíró állami törvények oltalmában émi abba a kikötőbe, melyben ha egy házártsos, rossz asszonyt vezettél élted hajójára édes atyámia: mindegy néked akkor akár pap, akár szolgabíró lóditotta azt a házasság tengerére — egyformán zátonyra jutsz.

Hazai és külföldi események.

A budai honvédszobor leleplezése és a Hentzi szobor megkoszorúzása.

Az országos honvédbizottság elnöksége f. hó 14-én elhatározta, hogy a budai honvédszobor leleplezése alkalmával megkoszorúzza a Hentzi szobrot. Az ünnepély programja így alakított meg:

A budai Honvédszobor leleplezésének programja 1892. november 2-án.

10 órakor: Gyászmise.
10 óra 45 percz: Szónoklat és leleplezés.
A főhadtestparancsnok és az 1849. honvéd-közp. választmány elnöke egyidejűleg teszik le koszorúikat a szobor elé.
A diszszázadok megadják a diszlövéseket.
A dalárda éneklé a Himnuszt.

Végre aztán vándorlásuk közben Monakóba érkeztek. Éva elragadtatva a táj szépsége által, fogta a drága gyümölcsöt s a tenger parti emelkedések egyikén elültette.

— Ime, — szolt ahoz: kelj ki, s növekedjél nagy erdővé, borisd be ezt a bájos vidéket mindenfelé!

S az édenkertből került czitrom buja fáva nőtt. Zöld lombjaival befedte a tengerparti halmokat s azóta pompás lombozata, kellemes virágai és illatos gyümölcsei által kárpótolni törekszik az ott megforduló embereket a paradicsom elvesztett gyönyöreire.

Hányan jönnek élvezni e kedves tájak mámoros légkörét, a hűs vizeket, melyek zuhatagai a nyaralók küszöbénél rohannak el.

Igaz, hogy az emberi szenvedély mint már a paradicsomban az engedtelenséget: ide is bevitte a gonoszság eszközeit, a nyereszkedő játékot, melynek sokan esnek áldozatul, de Monako vendégei közt sok van, aki az aranyon nem vásárolható egészséget feltalálni jön ide. Ezek az üdülők, kiknek módosabbjai hosszabb időre egész nyaralókat bérelnek a tengerparton.

Pár évvel ezelőtt egy fiatal pár szállott ezen nyaralók egyikébe.

Nem ismerte őket senki s csak annyit tudtak róluk, hogy Norvégiából jönnének; a férfi norvégiai, a nő déli szüle-

A szoborbizottság átadja a fő- és székvárosnak és ez átveszi a szobrot.

A vendégek és az 1848-49. honvédek a Szent-György-utcán át, a diszszázadok és a dalárda a színház-utcán át vonulnak a Szt.-György-térre és állást foglalnak.

A dalárda éneklé a Királyhimnuszt.
A szoborbizottság elnöke és a főhadtestparancsnok a szobor elé teszik — egyidejűleg — koszorúikat.
A diszszázadok megadják a diszlövéseket.

A vendégek távoznak.
Az 1849-49. honvédek a szarvastéren át vonulnak a régi temetőbe s a Névtelen hősök sírjára koszorút tesznek.

A szoborbizottság és Honvédbizottság terve országos feltűnést és mebotránkozást keltett s bár magas kormányfőfiaktól jön: méltán felfáborodik azon minden magyar, aki tudja, hogy ki volt az a Hentzi.

A fővárosi napilapoknak természetesen első gondjuk volt a történeti igazságok fölidézése által teljes világításba helyezni Hentzi alakját és fölhipni a társadalom figyelmét a „nemzet ellen készülő merénylőre”. Megszólaltatták aztán a vidéki honvédegyleteket is s bámulatos eredményre jutottak: a vidéki honvédegyletek jó része — illetőleg azoknak vezetői helyeslik a központi bizottságok eljárását. Az ügy végre is a képviselőház elé került s tárgyalása pró et contra heves megvitatáson megy keresztül. Ellene Eötvös Károly és Apponyi mondták az első, hatalmas beszédeket.

Kossuth — a megkoszorúzásról.

A „B. H.” turini levelezője, mikor a nov. 2-iki ünnep programja nyilvánosságra jött, meglátogatta Kossuth Lajost és előadta az agg hazafi előtt, hogy mi van készülében Buda várában; aztán véleményét kérte a Hentzi szobor megkoszorúzásáról. Kossuthon, amint az úgyről értesült, látható felindulás vett erőt s azután így szólott:

„Mindig olybá vettem a Hentzi-szobrot, mint egy inzulust a magyar uemzet ellen. Csodálom, hogy még áll ez az emlék s nem döntötték le. De ha áll is, azon meg lennék botránkozva, ha a honvédek koszorút tennének rája. Koszorút annak, ki minden ok nélkül bombáztatta Pest városát!

Hentzi katonai viselkedését, ki az osztrák szolgálatban teljesítette kötelességét az uralkodó által tett koncesszióért, nem szabad összetéveszteni azzal, a mit a magyar honvédek tettek.

Ismételem, nem szabad elfeledni, hogy Hentzi a legnagyobb mértékben bűnös volt Pest kegyetlen bombázásában. Hentzi a magyarokkal ugyanugy járt el, mint Radetzki az olaszokkal. S az olaszok, mikor Radetzki meghalt Milanóban, tartózkodtak minden tisztességadás-

tésű, de jelenleg beteg, gyöngéledő egészsége helyreállítása végett jöttek ide.

Másnap aztán az intelligens családok a következő névjegyet kapták: „Björson Károly hegedűművész órákat ad személyenkint három frankért.”

Az azonban deazára a rendkívül mérsékelt feltételeknek, csak igen kevés ajánlközöt sikerült találni a fiatal művészeknek.

Pedig hegedűje volt minden vagyona neki. Krisztiniában fényesen élhetett volna művészetéből, de neje egészségi állapota nem engedte meg, hogy a zord éghajlat alatt maradjanak. Az orvosok határozottan kijelentették, hogy a fiatal nő életben maradásához csak azon esetben lehet remény, ha a Földközi tenger enyhe égaíju partvidékeire menekül a norvég ősz és tél elől. Ók tehát utra keltek. A nő gondatlan bizalommal, mert nem is képzelte az elutazás valódi okát, a férfi erős reménnyel művészetében és fiatal erejében, mely által bárhol fentartani hitte magát családjával együtt.

Ama kedves nyaralók egyikét bérelték ki, melyek mosolygó légköre fölülmul minden emberi képzeletet s mely egészen alkalmas arra, hogy Julia gyermekkori bölcsőjében ringatózva képzelje magát, körülvéve a tarka pillangók és papagályok seregétől, — melynek azonban igen magas ára volt s az egyedüli hibáját az képezte, hogy nem szegény ember számára építették.

tól, akárhogy erőlködött is az osztrák kormány. — November 2-dikán az osztrákok tehetik, a mit akarnak, de a magyaroknak kötelességük távol maradni.”

Kossuth ezután fölemlítette az ő találkozását Hentzivel. Térdre borulva ajánlotta fel neki szolgálatát Hentzi, hogy Kossuth megmentse családját. Kapott is ezután Hentzi bizalmas természetű megbízásokat, de elpártolt és visszatért az osztrák szolgálatba.

— Irányi Dániel orsz. gyűl. képviselőnk fölül a héten nyugtalanító híreket kaptunk. Az „Egyetértés” mult vasárnapi száma a következőket hozta:

Irányi Dániel orsz. képviselő, a függetlenségi és 48-as párt érdemeiben gazdag elnöke — mint részvétellel értesülünk — súlyos beteg. Nyiregyházáról ma érkezett a távirat, mely azt jelenti, hogy Irányi Dániel rokonainál, kiknek látogatására pár nappal utazott el, verhasban súlyos betegesen fokszik. A betegség annyira aggasztó fordulatot vett, hogy orvosi tanácskozást kellett tartani Irányi felett, kinek súlyos betegsége a párt tagjai, valamint legszűkelebb körökben a legmélyebb részvételt keltette.

Már kedden azonban, mint lapunkat értesítették, városunk szeretett képviselőjének állapota jobbra fordult. Még mindig nem hagyhatja ugyan szobáját el, de kilátás van rá, hogy rövid idő alatt jobb hírt hallhatunk róla. Öszintén óhajtjuk, hogy egy legyen s egészségi viszonyai mihamar lehetővé tegyék, hogy megszokott munkakörét folytathassa.

— Dinamitmerénylet a czár élete ellen.

Az oroszok mindenható ura megint egész közel látta magához a halál rémképét, melytől a hatalmas kényur annyira retteg. Egy londoni távirat jelenti, hogy Oroszország belsejéből jövő utasok Eydkulmenből táviratozzák, hogy a czár élete ellen újabb gyilkossági merényletet kíséreltek meg. Mikor a külvonaton, melyen a czár utazott, a sikernieviczei pályaházba berobogott, egyszerre óriási robbanás hangzott. A vasuti vágányokon egy dinamitbomba robbant fel. A bomba a vágányok egy részét felrobbantotta s tizen négy utas súlyosan megsérült, öt pedig életét veszítette. A czár csak az által menekült meg a biztos haláltól, hogy a merénylő tévedésből olyan vágányon helyezte el a bombát, melyen a czár vonata nem haladt keresztül. A bomba villamos bateria szerelvényével robbant fel. A rendőrség rögtön megszállta a pályaudvart és elzárt minden ajtót. Negyven gyanus embert fogtak el. A merényletet a Narodnaja volja című titkos nihilista szövetségnek tulajdonítják.

Az egészség azonban nem nézi, ki gazdag, ki szegény s a szegénynek öpöly drága, mint a milliommának.

Björson napról-napra komorabb kedélyhangulatban indult szokott útjára a növedékekhez, melyek száma hónapok mulva is annyi maradt, mint az első nap. Nejével azonban nem közölte, hogy a nyomor küszöbén állanak. Hogyan izgathatta volna föl ezzel az ártatlan teremtetést, kinek lelke csak a boldog nyugalomban gyógyulhatott meg. Kísérletet tett a helyett minden alkalommal, mikor utazó zenetársulatok jöttek művészetüket bemutatni, de mindig sikertelenül. A hegedű-fokk rendesen be volt töltve s üres szerep nem akadt.

S mikor eljöttek a téli napok, melyeken Monako enyhe levegője is szenved némi változást: Julia napról-napra gyengülni kezdett. Végre kitört a láz s Björson mint lélekletlen test bolvorgott a nyaraló körül, aggodalmában, kétségbeesésében még az egyedül jövedelmező órákat is elhanyagolva.

Amint egyik nap szokott sétáját végzi, komorabb eszmékkel tételődik, mint valaha: egy idegen közelit siető léptekkel s röviden bemutatva magát, előadja, hogy ő egy utazó művészárság impresszáriója. Koncertet akarnak még ma este tartani s egy hegedű művészre van szükség jó honorárium mellett.

Első pillanatban majdnem visszatartja a kedvező ajánlatot. Mi lesz Ju-

A delegáció bizottsági ülésein igen mellányos javaslat merült fel a mult héten. Az t. i. hogy a magyar ipar a katonaságnál oly mérvben veendő igénybe, mint amely mérvben Magyarország a költségvetéshez hozzájárul.

Megyénk új főispánjának kinevezése.

Erre vonatkozólag a legfelsőbb kézirat következőleg hangzik: A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm elő terjesztésére: báró Radvánszky Béla Zólyom vármegye főispánját, ezen állásától, tett szolgálatai elismerése mellett, saját kérelmére felmentem; továbbá Zsilinszky Mihályt, Csongrád vármegye főispáni állásától saját kérelmére való felmentése mellett Zólyom vármegye főispánjává és Tallián Béla, Somogy vármegye főispánját — ezen minőségben teljesített buzgó szolgálatai teljes elismerése és Somogy vármegye főispáni állásától való felmentés mellett — Békés és Csongrád vármegyék főispánjává kinevezem. Kelt Gödöllőn, 1892. évi október hó 8-án. Ferencz József, s. k. Gróf Szapáry Gyula, s. k. Ezen kívül a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök, a Békés vármegye főispáni állásában történt változás folytán az ezen vármegye területén uralgott munkásmozgalomból kifolyólag szükséges intézkedések megtehetése végett Tallián Béla főispánt a nevezett vármegye területére kivételes hatalommal kormánybiztossá nevezte ki.

— Az új koronásokat folyó hó 18-án mutatta be Wekerle pénzügyminiszter külön kihallgatáson a királynak. A körmezői pénzverdében már javában folyik a huszkoronások verése.

Gaszmagyarok városa. Így nevezik a politikai lapok Nagyváradot, mióta ott a képviselőtestület 39 tagja Kossuth Lajos dispolgárságot leszávatta.

— A kolera Budapesten. A mult héten, — azaz október 12-től október 20-ig a kolera-ról következő adatokat nyújtják a kimutatások:

Szerdán okt. 12-én történt: betegedés 34; halálozás 15; kórházi létszám 105.

Csütörtök okt. 23. Betegedés 24; halálozás 18; létszám 99.

Péntek okt. 14. Betegedés 29; halálozás 16; létszám 98.

Szombat okt. 15. Betegedés 29; halálozás 9; létszám 103.

Vasárnap okt. 16. Betegedés 27; halálozás 14; létszám 103.

liából, ha épen most magára hagyja. Az esti órák legsúlyosabbak reánezve, a láz ekkor tör ki s az orvos igen megosztóan nyilatkozik, ugyanarra, hogy mialatt magárahagyja: bekövetkezhetik a végzetes, a kétségbeesett pillanat, mely elragadja tőle azt, aki mindene a világon, művészetén kívül.

Azonban a nyomor félelme győz. Mitevő lesz holnap, ha a szeretett lénynek legszükségesebb kényelmi szereit sem lesz képes beszerezni, ha a sir szőlén kell a kétségbeesett tudatra jutnia, hogy nyomorban hal meg, — a szerető férj szívzszakasztó kétségbeesése közepett.

A közreműködést meg nem tagadhatja. Kezet ad. Az est mind aggasztóbban közeledik s végre út a válás pillanata. Hegedűjét megragadva, csókot nyom a lábzeteg homlokára s utrakél a konzert helyisége felé.

Utközben lankasztó csüggedés vesz rajta erőt. Ejjfelütánig nem láthatja a szeretett lényt, ki azalatt a halállal vivődik s talán csak hült tetemet fogja viszontlátni visszatértével.

Végre elközelg az előadás órája. A nyitány elhangzik. Björson elé nagy kótakönyvet helyeznek. Valami csüggedés fogja el, mintha erejét távozni érezné. A beteg drága vonásait látják szemei folytonosan, a hangjegyek megindulva tánczolni, forogni kezdenek előtte.

Amint azonban végighúzza a vonót, mintha villamos áram járná át minden idegzetét. Túnni kezd előtte a jelen minden prózai nyomora. Mintha egész lénye egy érzelmemmé változna át s a vonó sir, a vonó nyög, majd mint a forgószél fájdalmas haraggal járja végig a hangok

Hétfő okt. 17. Betegedés 21; halálozás 11; létszám 97.

Kedd okt. 18. Betegedés 37; halálozás 12; létszám 109.

Szerda okt. 19. Betegedés 19; halálozás 13; létszám 99.

— A kolera ellen. Egyik fővárosi kiváló sportmann a löpor robbantásokat ajánlja. Berlinben pedig kísérletileg kimutatták, hogy a dohány és dohányfüst rövid idő alatt elpusztítja a bacillusokat. E szerint legnyugodtabbak lehetnek a kolera ellen a pipás vadászok.

UJDONSÁGOK.

— A főispán beiktatása. Jantsovits Pál alispán Tallián Béla, az új főispántól kapott távirati felkérés folytán szombaton Budapestre utazott, hogy a beiktatási napra s egyéb részletekre nézve megállapodásra jussanak. Jantsovits alispán hétfőn tért vissza Budapestről s Tallián Bélának Békésvármegye székhébe leendő installálása november 3-ikán, szerdán fog megtörténni. A főispán Gyulán fog állandó lakással birni s Gyulára november 2-án érkezik, a midőn is Mező-Turon az állomásnál Szarvas község előjárósága, Gyomán, Mezőberényben, Békés-Földváron, Csabán az előjáróságok fogadják ünnepélyesen és üdvözlik az új főispánt.

— Esküvők. A jövő héten két fényes esküvő lesz városunkban. Hétfőn délelőtt 10 órakor a szegedi ref. egyház lelkésze Berecsk Sándor esküszik örök hűséget Kovács Gabriella kisaszonynak, özv. Kovács Józsefné bájos leányának. Szerdán délután pedig Górvik János uradalmi ispán mondja el az esküt városunk szeretett fürvosa Hajnal István dr. kedves leányával Rózavá. Mindenik kedves pár frigyére felhőtlen boldogságot kívánunk.

— Főhívas. A békési méhészegyesület mult gyűlése megbízásából az elnökség kibocsátotta a tagsági aláírási ívet. Az alakuló gyűlés alkalmával aláírt 27-tag. Bár az egyesület ennyi taggal is fennállhatna, de módot kíván nyújtani azoknak is, akik az alakuló gyűlésre nem jöhettek el. Az évi tagsági díj 1 frt, — az aláírás 3 évre szól. A tagok előnye az egyesületi könyvtár és

minden árnyalatát. Mindenki meglepetve, mintegy váratlan hatás által székéből fellökve áll föl és fordul az ismeretlen művész felé.

Egy elragadó áriával véget ér a darab s a közönség egy pillanatra némán marad, majd kitor a frenetikus taps, éljenzés, mely mint az orkan ragadja magával az egész közönséget.

Ilyet még nem hallottak Monakóban. Az arczokon végig csurog a könny s még egy-egy deres szakáll is megázik a megható hangok hatása alatt, melyekben csodálatos egyvelegben nyert kifejezést a nyomor, a szerelem és a halál eszméje.

A művész pedig nem hallva mit sem az egész tüntető riadalomból, kiesztatva göresös ujjából a vonót, pillanatra a székre rogy.

Björson, mire a viharos éljen véget ér már künn siet az utcák során hazafelé, szívzorító, lázas nyugtalansággal kérdezve százszor önmagától — vajjon élet e vagy halál az ami réz vár.

A nyaraló ajtajában összerokkad a kimerültségtől. Ugy mennek ki, fölsegíteni.

Az orvos első szava, hogy Julia megvan mentve. A láz válságán átesett s most nyugodtan alszik.

Erre aztán szabad lábujhegyen a beteg szobájába hazudni s a pamlacon bevárni a megváltó reggelt.

Másnap aztán órákat váltani jön a fiatalos egész serege. A koncertek is gyakoriak lesznek s Björson boldog meglepéssel fogja fölülépni néjét nyár idejére Norvégiába vinni, ámbár módjában állana az egész évet is Monakóban tölteni.

szaklapok, továbbá az egyesület gépjéinek használata, — az egyesület összeköttetései által nyújtott előnyökben való részesülés stb. — mint azt az alapszabályok előírják. Felhívjuk a nagy közönség figyelmét az életrevaló egyesületre, melynek előnyeit ugy a méhészekre, mint a műpártolókra nézve a gyakorlat fogja bebizonyítani. Az egyesület mindent el fog követni arra nézve, hogy a méhészeti terményeknek ugy városunkban, mint vidéken, és a központon való értékesítését ugy a méhészek, mint a közönség érdekében előmozdítsa. Erdekek lesznek továbbá a méhészeti estélyek s az évenként kiállítással egybekötött mezővásár, melyen a tagok ha nem méhészek is ingyen vehetnek részt, a vásáron olykor előnyökben részesülnek, melyekből a nem tagok ki vannak zárva.

— Tánccmulatság. A malomvégi harmadik olvasókör sikerült tánccmulatságot rendezett a mult vasárnap könyvtára javára, melyen a földműveseken kívül számos iparos család, sőt még az intelligens osztályból is többeket láttunk. Jól esett látnunk népünk egyszerű mulatozását, mely jó kedvvel, minden nagyobb zaj nélkül járt a csárdást reggeli 4 óráig. A tánccmulatság jövedelme, a jegyek olcsósága mellett is 77 frt 50 kr. volt. Több ilyen szép és sikerült tánccmulatságot kívánunk a derék olvasókörmek!

— Eltűnt tanár. Molnár Aladár, a helybeli polgári leányiskola tanára a mult héten állomását minden előzetes jelentés nélkül egyszerűen itt hagyta. Valószínűleg jobb helyre pályázott, mert viszonyaink nem bírták tetszését meggyerni. Különben mint bennünket értesitenek, az említett intézetben most olyan levegő van, amit nem vesz be akárkinek a tüdejé. Hogy többet ne említsünk, a rendszer erősen katolikus; már pedig bizonyos, hogy ha az intézet vezetősége az alkalmazottaknak megengedi, hogy felekezeti dolgokat vigyenek az intézet felái közé: csakis az intézet fogja annak káráit vállalni.

— Felülfizetések. A folyó évi szeptember 10-én, a tűzoltói felszerelések javára rendezett bála utólag felülfizettek: Irányi Dániel 2 frt, Nagy Gábor 1 frt, Becker Ádám, Ladányi László, Oláh Mihály, Varga György, Kürti Mátyás, Keresztesi Kálmán 60—60 kr., Szász Lajos, Kelemen Jánosné 50—50 kr., összesen 7 frt 60 kr., a multkori bevétel 57 frt 20 kr., s így a teljes összeg 64 frt 70 kr. Az önkéntes tűzoltóság a szives felülfizetőknek, valamint Erős Ignáz vendéglősnek a helyiség ingyen átengedéseért és a világitásnak díjtalan eszközléséért köszönetét nyilvánítja. Hencz Antal, szakasz-parancsnok.

— Az italmérségi és fogyasztási adók bérbeadására Csaba, Békés, Orosháza s Szarvasra kitűzött árverést, tekintettel ama körülményre, hogy nevezett községek részint az általuk folyó éven fizetett bérösszeget, részint az alig pár száz forint különbözetet tevő kiküldési árat időközben megígérték, a pénzügyminiszter beszüntette. Ezt megelőzőleg felmerült panasz következtében a miniszterium egy pénzügyi titkárt küldött le a nevezett községekbe, a pénzügyigazgatóság által kipuhatolt fogyasztási adó adatok megvizsgálására. A vizsgálat a kipuhatolt adatok helyességét igazolta s így a községeknek nem volt mit tenni, mint a mostani, illetőleg a kiküldési árt megígérni, s ezáltal az árverést beszüntetni. Ugyanigy tón Gyoma, K-Ladányi és Kigyós is.

— Főszolgabírói látogatás. Popovics Szylyveszter a békési járás ujjonnan választott főszolgabírája f. hó 17-én délelőtt meglátogatta M-Berény községet, a mely alkalomra községi képviselő testületi gyűlés volt egybehíva. A gyűlésben zajos éljenek között foglalta el az elnöki széket, s a képviselők üdvözlése után megtartotta programbeszédjét, különösen hangsúlyozván abban azt, hogy működésében mindenkor, első sorban a képviselő testület támogatására számít, mindenkör főtörekvése leendő járása községeknek anyagi és szellemi jólétét előmozdítani, elvárván a köz-

ségek tisztviselői és előjárótól e törekvésében kitartó munkásság, s a felsőbb rendeletek pontos végrehajtásával közreműködni fognak. A főszolgabíró Mező-Berényből K.-Tarséra utazott, hol szintén a képviselő testület várta az új főszolgabíró.

— **Schlauch püspök vendégei.** Schlauch Lőrincz dr. püspöknek hétfőn magas vendégei voltak. A püspök ugyanis nemrég Kigyóson bérmált s ez alkalommal a gróf W e n e k h e i m család vendége volt s egyuttal megbérmálta a család három ifjú tagját is. A főúri család a püspök látogatásának viszonzásul vasárnap este Nagyváradra érkeztek, ott voltak: gróf W e n e k h e i m Frigyes és neje: gróf W e n e k h e i m Krisztina, továbbá leányaik: Friderike és Kriszta grófkisasszonyok és fiuk József. A püspök a vasutnál fogadta vendégeit s a püspöki palotába hajlatott velük, hol bemutatták a nemrég bérmált három fiatal családtagot. Hétfőn délben szűkkörü diszbed volt, melyen a káptalan néhány tagja is részt vett. Délelőtt megtekintette a főúri család a székesegyházat, a város nevezetességeit; látogatást tettek a b. Gerliczy, Echerolles-Kruspér stb. családnál. A délutáni táblavonattal elutaztak. — Schlauch püspök a vasuti indóházhoz kísérte vendégeit.

— **Új hidak.** Gyomán a mostani fahíd helyére vashidat épít a magyar állam vasutak igazgatósága. A Hármas-Körösötért 13. számú átvágás következtében pedig Ócsöd alatt egy új hid építése vált szükségessé. Tekintettel ama körülményre, hogy Ócsöd község nem régebben épített hidat a régi folyón, az új hid építési költségeit, mint a kivágás létesítője, az állam maga fogja fedezni.

— **Sikkasztó titkár.** Z s i l l i n s z k y főispán, mint a csongrád megyei gazdasági egyesület elnöke, mult héten elrendelte az egyesület pénztárának időközi véletlen megvizsgálását; a vizsgálatból kitűnt, hogy G y á r f á s Dezső titkár 2300 forintot elcsikkasztott. A vizsgálat folyik.

— **Az új pénz** verését jövő hónap vége fele kezdik meg a kormécbányai pénzverőben. Mindenekelőtt a 10 és 50 kros ezüst váltópénzt kezdik bevonní és helyette 10 és 20 kros nickelérmeket vernek. Megkezdik azon az ezüst- és az aranykoronák verését is. Az ezüst koronákat és a nikel pénzeket jövő évi január hóban fogják forgalomba hozni, míg az aranykoronákat csak akkor, ha előbb az államjegyeket bevonják.

— **Gyomai kékszakál.** B a l o g h Ferenc gyomai lakos, dacára, hogy 104 év nehezék fejére, a napokban k i l e n e z e d i k menyasszonyával, egy 40 éves nővel akarta a házasság rózsaláncaát egybefűzni, azonban a lelkész az agg völégény gyermekeinek kérelmére nem teljesítette az esketést. Balogh már nyolcz törvényesen megesküdött feleséget kísért ki az örök nyugalom helyére. A szenvedélyes völégény utólag tultette magát az egyházi áldáson, mert kilenczedik feleségével most vadházasságban él.

— **Passiójátékos** járt a mult héten városunkban s előadásokat tartott a bérház nagy termében, a bajor Oberamergeri mintára, 16 személy(?) által előadva. A vállalat vezetőjének csakugyan „passiója” lehet az ajáték, hogy még mihozzánk is elvándorolt véle. Am tessék! Közönségünknek is megvannak a maga „passióji” hanem úgy látszik, jobb ízlelése van, mintsem efféle passiókra dobálja ki a pénztét, ha mindjárt, mint a plakát pompás stíljja mondja: „N. é. közönség az előadásom nem mozdulatlan mint természetűen előadatik.” Lévé az nagy „Mimikay és Plaztikay”.

— **Gerendáson.** Mokry Sámuel földbirtokosnak egy gazdasági épülete sok gazdasági czikkkel legett. A kár 2800 forint volt.

— **Plakátos irodalom.** Nagy falragaszok hirdetik városunkban, hogy megjelenik nemsokára az a regény, melynek hőse saját beleegyezésével gróf Ráday Gedeon, volt szegedi kormánybiztos. Erdékesen jellemzi korunkat, hogy az efféle vállalatok plakátok reklámjai által és 10 kros füzetek alakjában indíttatnak. Eszrevételünk ez: vagy úgy van írva az a mű, hogy a pártolást megérdemli, s ez esetben kár volt azt az elriasztó módot választani a kiadásra, ha pedig nem érdemli: az esetben még amerikaiasabb reklám sem fogja népszerűvé tenni. — Annyi különben mindenik esetben bizonyos, hogy a füzetes kiadványok mindig a legdrágábbak, s így népünk alsóbb rétege veszi legdrágábban a könyveket. A munka tartalmának különben kíváncsian nézünk elébe, mert az bizonyos, hogy a nemes gróf életéről egy hivatott toll sok érdekést írhatna meg.

— **A kolera terjedése ellen.** Reiszig Ede kereskedelemügyi államtitkár körrendeletben értesíti a vasutakat, hogy Szerbia újabbán módosította a kolera elleni óvintézkedéseit olyformán, hogy az osztrák-magyar monarchia határan az utasok és podgyászaik fertőtlenítenek; Belgrádban pedig az utasoknak 3 napi vesztégarat kell kiállaniok. A hajóközlekedést, kivéve a zimony-belgrádi helyi hajóit, beszüntették. — Úgyancsak figyelemzetti a miniszter a vasutat és a postát, hogy Bulgáriába szóló küldeményt föl ne vegyenek, mert azokat Bulgária nem továbbítja.

— **Petripör és papírka.** Az egyik egészségügyi biztos vizsgálja a területét, hogy eléggé dezinficiálva vannak-e a házak? Talál egyet, a melynek az udvara tele volt szórva veres porral. Azonban a színe elütött a karbolmészttől. S a szaga sem érzett.

— **Karbolporoz?** — kérdezte a gazdát.
— **Nem az biz** — felelte jólelkűen a gazda.

— **Hanem volt egy kis hitványos paprikám,** azt szórattam el. Mondok hiszen úgy is veres mind a kettő.

És ép úgy használ a kolera ellen a veres paprika is, mint a veres Petri-pör. Nem egy egészségügyi biztos még is azt szórát.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A miniszter szerencsejáték ellen.** A belügyminiszter észrevette, hogy az úgynevezett bábjátékosok visszaéléseket követnek el, melyek a szerencsejáték jellegével bírnak. Felhívja a törvényhatóságokat, hogy szigoruan ellenőrizzék, illetőleg figyelemmel kísérjék az ily bábjátékosokat. Új engedély kérések felterjesztését csak szigorú vizsgálat alapján eszközöljék.

— **Furcsa per.** A londoni állatkertben történt, hogy az elefánt, melyen a gyermekek nyargalni szoktak, elkapta egy hölgy erszényét és lenyelte. Minthogy hat arany volt az erszényben, hánytatót adtak be az elefántnak, de csak két arany és az erszény néhány rongya jött napvilágra. A károsult hölgy most négy arany erejéig pert indított az állatkert igazgatósága ellen.

— **A ki veseli a büntetését.** Az éberföldi bíróság előtt a napokban az a furcsa eset történt, hogy a vádlott maga keveselte azt a büntetését, melyet az államügyész kiszabni kért rá. Ez az igazán ritka jómadár egy közsörüs volt, a ki súlyos testi sértés miatt ezuttal másodizben állott a bíróság előtt. Első ízben négy és fél évi börtönbüntetést szabtak ki rá s most az ügyész egy évi börtönt kért rá vádbeszédeben, mert egy embernek keresztül szurta a kárját. A vádlott közsörüs arra kérte a törvényszéket, hogy ítéljék el tizennyolcz hónapra, mert mint mondá, ha csak egy esztendő szabnák rá, épen olyan időben kerül ki a börtönből, a melyben legnehezebb munkát kapni. A törvényszéknek annyira megesett rajta a

szíve, hogy a kért tizennyolcz hónapon felül még két hónappal megtoldotta büntetését.

Részletek

dr. Kovács István megyei főorvosnak a „Koleráról” írott népszerű ismertetéséből.

A kolera rövid leírása.

A kolera az embert a következő tünetek kíséretében támadja meg. Először étvágytalanság lép meg az embert, bizonyos bágyadságot érez, majd koronkint hig székelés áll be, a szomjúság fokozodik s miután ez állapot 2—3 napig eltart következnak a súlyosabb jelenségek. A betegség ezen korszakát nevezük azt intő hasmenés korszakának, e korszak felette fontos, mint azt később látni fogjuk.

Beáll későbbben a hányási ingen, sőt valóságos hányás, a lábszarokban az illető fájdalmas göresös összehuzódást érez, e göres kiterjed néha a hasra, ritkán a felső végtagokra, sokszor az egész testre. A beteg teste meghidegült, körmei kékék, s kezei úgy néznek ki mint a mosó asszonyoké t. i. ráncos, arca besiek, szeméi behuzódnak, orra megvékonyodik, ütere alig érezhető, hangja elveszti szokott csengését, hangja mintegy rekedt lesz, a kihányt anyag savós kinézésű, székletete hasonló azon vízhez, melyben rizst mostak vagy még inkább a szappanlehez, a székletétel szagtalan, vizeletek fennakad. És ez képezi a betegség legkiválóbb sajátságát.

E korszakában a betegségrek a beteget kiállatlan forróság érzete s alig csillapítható szomjúság gyötri. Midőn a betegség így 3—4 napig így tart következik a visszahatás korszaka. A hányás és székletétel ritkábban történik, hovatovább sürűbbé lesz, a göresök enyhébbé válnak, a test lassanként felmelegszik, a test hovatovább teltebbé lesz, az arcz visszanyeri előbbi kifejezését az étvágy lassankint megjön s az egyén habár lassan felidül.

A betegség azonban nem mindig vesz ily szerencsés lefolyást, mert sokszor a vizelés fennakadása folytán be áll a vérnek egy sajátos mérgezettsége, az egyén kábává lesz, feje fáj, maga körül épen úgy motoszkál mint a hagymázos beteg, félrebeszél s e korszakot szokták a hagymázos korszaknak nevezni. Az ember azonban még a betegség ezen korszakában beállt állapotból is megterhet s felgyógyulhat. Általában a kolera oly betegség, amelynél sokszor súlyos jelenségek dacára is reményt veszteni soha nem szabad.

Néha a betegség egyes korszakai azonban csak órákra szorítkoznak, s ezek a legsúlyosabb esetek, a midőn a betegség gyorsan gyilkol s azért a betegséget ezen nyilvánulásában sajót kolerának szokás nevezni.

Hogy terjed és halad a kolera?

Nagyon sok uton és módon, egy pedig teljesen bizonyos, hogy nem saját lábán halad tovább és csakugyan már hosszú tapasztalat bizonyítja, hogy erősebb közlekedési utakon s folyók mentén a mely folyók épen úgy közlekedési eszközök, halad tovább. Azonban az ember nem csak saját testével viheti tovább, hanem tovább adhatja az által, hogy valamely városban a kolera betegek ürülékét a folyó vizekbe öntik, ami természetesen megbocsáthatlan bűnös eljárás. Így hogy a temérdek példa közül csak egyet idézzek 1872—73-ban Kassán a járvány többször kitört és megszünt, valahányszor azonban kitört a Hernád folyó mentén eső községbe mindannyiszor hasonlóul beütött. Így észlelhető volt meggyekben, hogy a Körös folyó látta el a járványt az ott eső községeket s Doboztól le Ócsödig az összes községek, melyek a folyó mentén esnek, nyolcz nap elforgása alatt mindannyian járványhoz jutottak. Azonban nemcsak a folyók vize, hanem maguk azon kutak, melyek közhasználatra szolgálnak terjesztetik a járványt. És pedig, hogy? Egy háztól melyben kolera beteg van elvisznek a kutra egy edényt, melyből esetleg a beteg ivott és ott a házban különböző módokon beszennyeződött. Bele mártja a kutba az edényt az a ki a kutra megy és kész a veszély mindazok számára, kik a kut vizét használják. Tehát a mérgezett kutakról táplált hit nem mese, de valóság azzal a különbséggel, hogy nem mások mérgezik meg, hanem saját magunk vigyázatlansága. Ebből kifolyólag alant egy fontos figyelmeztetést fogunk intézni az olvasóház.

Fentebb, ott hol a betegséget leirtuk, említést tettünk az intő hasmenésről. Sokszor megcsik, hogy az embernél a betegség az intő hasmenésnél marad. De ezen embernek ürüléke már épen oly veszélyes, mint egy teljesen kifejlett kolerában szenvedőnek ürüléke. A kolera járvány terjedé-

séről szóló irodalom hemzseg az efféle esetek nagy számától. Itt csak kettőt idézünk. Az egyik távol fölünk történt, a másik itt Gyulán. Az 1855. évi kolera járvány alkalmával a mannheimi államfogházát szigorúan elkülönítették, nehogy a járvány behurcolassék. Azonban a járvány mégis bejutott. És pedig hogy? A fegyenczek szakácsnőjének leánya látogatást tett anyjánál, pedig már akkor az intó hasmenés megvolt nála, a fegyházban a fegyházi úrszéket használta s ott hagyta az elszaporodásra nagyon hajlandó mérges anyagot s midőn később a mérge behurcolásának körülményeit kutatni kezdték juttotak rá, hogy e nő megmondatlansága volt az egésznek oka. A gyulai eset következő volt. Egy Felek István nevű fiatal ember magát a kórházba felvettette állítólagos változással, azt azonban elhallgatta, hogy hasmenése van, pedig már akkor itt Gyulán a járvány tetőfokát érte el. Negyed napra a melléte fekvő két beteg 24 óra alatt sújtó kolera tünetei között megbedegedett és meg is halt, ő nála a kolera a maga sajátos tüneteivel pedig csak azután fejtett ki teljes mérvben, midőn már két beteg társa elhalt. Így lehet tehát az intó hasmenés korszakában levő beteg ürülke is esetleg felette veszélyes. Terjed tovább a kolera a beteg beszenyenezett ruháival, ha azok nem fertőtlenítettek s jól ki nem mosatnak. E példák is szám nélküliek. Idézzünk itt is egy békésmegyei példát. 1866-ban Csabán egy ember kolerát kap és meg is hal; testvére ki Gerlán béres volt s meglátogatta, hosszasan ott időzött, elhalt testvérének összes ruháit magához vette s Gerlára vitte. Felesége, ki e ruhákat ki-mosta negyed napra sújtó kolerában elhalt s utána követte a férje is s ezzel a gerlai uradalmi család között a járvány kitört.

Tovább vihető a betegség még élelmi szerekek is, ha azok oly házból vagy oly környékről kerülnek, mely már járvány látogatta hely. Az a körülmény, hogy sok esetben nem lehet kimutatni a közlekedés által történt terjedésnek módozatát nem azt bizonyítja, hogy nem a közlekedés által terjedt tovább, hanem egyszerűen csak azt, hogy e módozatot kikutatni nem sikerült. Ezekből láthatja az olvasó, mily nagy óvatosságra van szükség a bárkinek is egy kolera járvány alatt.

Ragályos betegség-e a kolera?

Jegyezzük meg, hogy a kolera nem terjed emberről-emberre, úgy mint p. o. a. hagymáz vagy a himlő. Bárki is veszély nélkül időzhet kolera-beteg körül, ha bizonyos szabályok a betegről pontosan megtartatnak, melyekről később lesz szó. Duka Tivadar hazánkfia, ki Ladiában az angol hadserregnél mint katona orvos szolgált, mondja, hogy Indiában a benszüllött cselédség minden félelem és aggály nélkül egész odaadással teljesíti ápolói kötelességét, a családtag körül nem mutatja azt a lehangoltságot, mint az angol katona, ha katona társát ápolnia kell. Nagy ritkaság, hogy ilyen ápolással foglalkozó cseléd megbetegedjék. Dr. Macperson pedig azon tényt hozza fel hogy 25 év elforgása alatt egy gyakorló orvosra emlékezik, ki kolerában halt meg. Az ápoló személyzetben épen oly ritkán mutatkozott halálozás. Az 1873. évi járvány idejéből magam is tudom, hogy ott hol bizonyos rendszabályok szigorúan megtartatnak az ápolás körül, ha megbetegedett is a család-nak egy tagja, de tovább a családba a betegség nem terjedt. Az indokolatlan félelem s fejevesztettség folytán a betegnek magára hagyása, a beteg ürülékének a szobában való felhalmozódása aztán az, a mi csakngyan veszélyessé válhat s a házat megfertőzheti. Hogy kell e tekintetben eljárunk, arról mult számunkban volt szó.

IRODALOM.

— E. M. K. E. dalokkönyv. Nemcsak nyelvben, hanem dalában is él a nemzet. Az a vidék, a mely lelkeskedni tud a magyar nótán, tud lelkesedni a magyar hazáért is. Ez a szempont vezette az erdélyi közművelődési egyesület intéző embereit, midőn előmozdította az előtűnk levő ének-könyv megjelenését, az ország dalokkönyveinek olyan könyvet öhajta kezébe adni, mely könnyűvé tegye nekik a magyar ének terjedését és megkedveltetését. S a fontos munkát valóban arattermett férfura bízták: Deák Gerő szászvárosi tanára, a ki egy majdnem 300 oldalra terjedő kötetbe 201 magyar dal gyűjtött egybe, gondosan kótára tette őket részben két, részben három szólamra. A népdalokon kívül, melyek a kötet zömét teszik, bőven van benne ima-dal, gyászdal, bordal, induló és végre megvannak teljes számban nemzeti dalaink a Himnusztól a Kossuth-nótáig; oly gazdag, oly változatos gyűjtemény, minő ez ideig nálunk még nem látott napvilágot. A műdalok közt képviselve találjuk majdnem az összes nevezetes magyar dalszerzőket, kezdve Lavotától egész Serly Lajosig, s a népdalok között is ott vannak a legregibbék ép úgy, mint a legújabbak felkapottak. S e nagy gazdagság mellett a díszes nyolczadretű könyvet mégis oly áron adják, a minőn különben csak egy zenedarabot lehet venni: 80 krajcárért,

váson kötésben egy forintért, díszkötésben 1 frt 50 krért. A művet Lampel Róbert udvari könyvkereskedése adta ki, és itthon, magyar hangjegyzésművészetben nyomatta, ez is egyvel több ok arra, hogy az E. M. K. E. dalokkönyvnek mennél nagyobb sikert kívánjunk.

— Téi Esték cím alatt immár 6-ik évfolyamot elért lap jelenik meg Szatmáron Bodnár Gás pár szerkesztésében. E lap a keresztény családok lapja, mely a téli hónapok minden szombatján megjelen, s bátran monhatjuk, hogy minden család asztalán helyet foglalhat. Szívet, lelket nemesítő, mulató közleményeit jó lélekkel adhatjuk bárkinek kezébe. A ki egyszer megismeri e lapot, az mindég barátja marad. Legyen elég ezuttal a lap első száma tartalmának czimeit ide jegyezzünk: „A szerkesztő hatodik évi bekezdéséről.” „Új mellem a kandallóhoz” Mestertől. Vájjon hasznára vagy kárára van-e a sok vásározás a kisiparnak? „A kiskeresés” elbeszélés Csengeritől. „A stiglinczek” áldékp 4 felvonásban Bodnár Gáspártól. „Hasznos tudnivalók.” „Különfélék.” „Szélemes apróságok” stb. E lap a téli hónapokban, november, december, január, február minden szombatján megjelen 16 oldalon, könyvalakban, s e négy hónapra az előfizetési díja 1 frt mely Szatmárra Molnár János kiadóhoz küldendő, s ugyan ő bárkinek küld mutatványszámot, ki erre egy levelezé-lappal fölcsöjtötte.

— A jó egészség naptára a magyar nép számára az országos közegészségi egyesület kiadásában megjelent az 1893. évré. Ez a derék egyesület, mely e naptárt tavaly óriási sikerrel indította meg (közel 20,000 példány fogyott el), a most megjelent naptárral fölülmúlt az előbbit. Nemesak hogy ismét benne találjuk országoszerke kedvelt íróinkat, Rákosi Viktort (Sipuluszt), Tóth Bélát, Palágyi Lajost stb, mulatót elbeszélésekkel és versekkel, hanem a népszerű orvosi rész is kitünő tanácsokkal szolgál az egészség megővésére. Különösen kiemeljük a „betűrendbe szedett jó tanácsokat betegségekben”, melyekből kiki rögtön megtudhatja, hogy mitévő legyen, ha bármely baj éri, továbbá a „tíz regulát kolera idején”, az olesó és egészséges ház építésének részletes leírását, az étkezési és főzési tanácsokat és (Hamplné, Pulszky Polixéna) még sok más hasznos tudnivalót. Csakis az által, hogy nyereszkedni nem akar, adhatja az egyesület potom 30 krért a „jó egészség naptár” egy példányát, sőt a ki egyszerre 2-5 példányt rendel meg, az csak 28 krért, 6-10 példányt 25 krért, 11-25 példányt 26 krért, 26-50 példányt 25 krért, 51-100 példányt 23 krért fizeti a példányt s a küldeményt bérmentve kapja meg. A pénz előlegesen az orsz. közegészségi egyesület pénztárnokának (Budapest, Eszterházi-utca 5. sz.) küldendő be. Melegen ajánljuk e naptárt a hatóságoknak, lelkeseknek, néptanítóknak, jegyzőknek terjesztés végett s ez is a legelőször újví ajándék gyógyszereknek, kereskedőknek és mindenkinek a legtanulságosabb olvasmány. Kiállítás díszes, képei nagyon szépek.

CSARNOK.

Potpourri.

☞ A Palais Royal egyik nagy vendéglőjében, egy külön asztalnál ülő vendég keltett nagy felűntést. A nyugtalan-ság nőttön-nőtt, s végre előhívták a vendéglőt s felszöllitették, hogy ha azt akarja, hogy őrés ne maradjon a vendéglője: azt az urat utasítsa el.

A vendéglős azonnal a különös vendéghez közeledett s udvariasan megszö-lította:

— Ezek az urak nem akarnak ebben az ebédlőben maradni többé, minthogy azt mondják, hogy ön a lyoni hóhér.

— Kétségkivül! És ki mondta ezt önnek?

— Az a lovag amott ni, a sz.-Lajos renndel.

— Valóban! Az itt levők közt ez tudhatja legjobban, hogy ki vagyok, mert éppen tavaly belyogoztam meg.

☞ Spartakus, midőn a 70 ezer rab-szolga vezérül választotta, egy csep kedvet sem érzett az ütközetre Crassus ellen. Fegyelméletlen tisztel, s a türelmetlen had azonban kénszerítette, hogy vezesse őket támadásra.

Ekkor Spartakus elővezettette pompás paripáját, kivonta kardját s agyon-szurta azt ezen szavakkal: Ha győzők: lesz paripája az ellenfélnek elég; ha pedig nem győzők: ugy nem lesz reá többé szükségem! Ezzel rávetette magát az ellenségére, s csakugyan ott vészett.

☞ A legnagyobb városok. Legújabb statisztikai kimutatások szerint az egész világon 232 olyan város van, a melyben a lakosok száma meghaladja a 100,000-et. Milliós lakosságú város van tizenegy, u. m. London 56, Páris 23, New-York 16, Berlin 16, Peking 16, Kanton 16, Tokio 14, Bécs 13, Chicago 11

milliónyi s Philadelphia, Szucsau, Szingan, Szingan és Csaucau, egy-egy milliónyi lakossal. Olyan város, a melynek lakossága meghaladja a félmilliót, mindössze 18 van (ezek közé tartozik Budapest is), 300-500 ezer lakosságú város, 200-300 ezer lakosságú pedig 130.

☞ Targyaláson. B i r ó: 2 napi fog-ság, vagy 10 frt birság. Melyiket vá-lasztja?

V á d l o t t: Csak a 10 frtot kérem alássan i d e a d n i.

☞ Tengeri fürdőn. U r. Fisasszony, ha kedged a vízbe merülne s én kihuz-nám, engem, mint életmentőt megaján-dékozna e kezelem?

K i s a s s z o n y: Minek úgy aka-dályok vagyis feltételes kérdések. Ha ön eltarthat egy nőt a szárazon, — elér-i célját ugys.

IX. Károly francia királynak egy-szer azt jósolta egy kasztíliai nő, hogy annyi napig fog élni, ahányszor egy óra alatt fellábon sántikálva meg tud fordulni maga körül.

A babonás király e naptól fogva hossu időn át világról el nem mulasztotta volna, hogy reggel, felkelés után szobá-jában egy óra hosszat körül ne santi-káljon.

☞ Piron koncerten volt egy alk-alommal.

A szereplők rettenetes rosszul ját-szottak.

Egyszer hozzáhajlik egyik szom-szédja s odaság Pironnak:

— Ez a terem ugy tetszik nekem, hogy kissé sűket.

— Az a szerencséseje! Kiáltja vissza röktön Piron.

☞ Hol vette magát az Izabella szín? A fáma egész történetet mond róla, mely, ha egy kissé exotikus is: érdemes elmondani, mert nem csak a szín eredetere, de arra is vet némi világot, hogy mi mindem válthatott divattá.

Ostendét ostromolta Albert herceg és neje, Izabella is csatlakozott férjéhez a táborozásban, sőt oly érdekléssel viselte-tett az ostrom kimenetele iránt, miszerint felfogadta, hogy addig nem vesztisza fehérneműt magára, mig Ostende meg nem adja magát. Az ostrom három év, három hó és három napig tartott; ekkor a halomra lőt város megadta magát s Izabella inget válthatott. Az udvarhöl-gyeknek azonban ugy megtetszett ez a szín, hogy divatba vették s elnevezték Izabella színnek.

☞ Amerikaias. E g y h á z k ö z s e g i t a g: Most Istenben boldogult nagybá-tyám emlékére a templomba örök időkig tartó emléket akarnék tenni. Mit gondol tisztelendő úr, mi lenne a legjobb?

L e l k é s z. Egy fűtő készülék és ahoz néhány tonna szén.

☞ Ismeri. X. Kedves egy leány ez a Róza!

Y. Neked tetszik? Ki nem állhatom. Ugy bánik velem, mint egy tökfilkóval.

X. (Nagy csodálkozással) Mi? Hát ismer téged?

☞ Családi betegség. M i c i s o b a l á n y: Hallottad-e már Tini, hogy az asszonyom halott gyermeket szült?

T i n i s o b a l á n y: Borzasztó! Milyen átok van azon a szegény csalá-don! Azt hallottam, hogy az édes apja is halva született.

Plagiator.

KÖZGAZDASÁG.

A forralt és nyers tej tápláló értéke.

Ezelőtt általános elfogadott elv volt, hogy a tejet lehetőleg abban az állapotban kell használni, amint kifejlik, a mesterséges szoptatásra pedig kizárólag nyers tejet kell használni, ma azonban, minthogy határozottan be van bizonyítva,

